

May-2017
MCOM 208 (Sem-II)
Cost Accounting

Seat No. _____

Time : 3 Hrs.

Total Marks: 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1. અ. સમ્રાટ લિ. ના ત્રણ વિભાગોની કામગીરી વર્ષ 2016 માં નીચે પ્રમાણે હતી.

8

	વિભાગ - અ	વિભાગ - બ	વિભાગ - ક
વેચાણ	1,00,000	1,20,000	70,000
સીમાંત ખર્ચા	80,000	90,000	65,000
સ્થિર ખર્ચા ફાળવેલ	5000	80,000	9000

સમાવેશી પડતર અને સીમાંત પડતર પ્રમાણે કામગીરી તપાસી વિભાગ-ક બંધ કરવાથી સ્થિર ખર્ચામાં બચત થતી નથી એ ધારણા સાથે સંચાલકોને સલાહ આપો કે ખોટમાં ચાલતો વિભાગ - ક બંધ કરવો કે નહિ ?

અથવા

એક કંપનીનું પ્રથમ વર્ષનું ઉત્પાદન 70,000 એકમ , બીજા વર્ષનું ઉત્પાદન 90,000 એકમ અને ત્રીજા વર્ષનું ઉત્પાદન 1,00,000 એકમ હતું. પ્રથમ વર્ષે વેચાણ 60,000 એકમ , બીજા વર્ષે 80,000 એકમ , ત્રીજા વર્ષે 90,000 એકમ હતું.

પ્રથમ વર્ષનો આખર સ્ટોક 10,000 એકમ , બીજા વર્ષનો 20,000 એકમ , ત્રીજા વર્ષનો 30,000 એકમ હતો.

વસ્તુની વેચાણ કિંમત એકમદીઠ 20 રૂ. છે.

પ્રત્યક્ષમાલ સામાન ખર્ચ એકમ દીઠ 5 રૂ. , પ્રત્યક્ષ મજૂરી એકમ દીઠ 3 રૂ. તથા સીમાંત કારખાના ખર્ચ એકમ દીઠ 2 રૂ. છે.

સ્થિરવેચાણ વહીવટી ખર્ચા દરેક વર્ષે 1,50,000 રૂ. હતા, સ્થિર કારખાના ખર્ચ 3,00,000 રૂ. હતા.

સીમાંત પડતર પદ્ધતિ મુજબ કંપનીનું આવકપત્રક બનાવો.

- બ. સીમાંત પડતર પદ્ધતિના ફાયદા લખો.

6

અથવા

સમાવેશી પડતર પદ્ધતિની ટૂંકમાં માહિતી લખો.

2. અ. એક કંપનીની નીચેની માહિતી પરથી માલસામાનખર્ચ , મજૂરી ખર્ચને લગતાં વિચલનો ગણો અને બજેટમાં જણાવેલ નફો તથા ખરેખર નફો શોધો.

	પ્રમાણ	ખરેખર
વેચાણ એકમ	60,000	55,000
એકમદીઠ વે.કિ.	60 Rs.	70 Rs.
માલસામાન કિંમત કિલોદીઠ	5 Rs.	7 Rs.
વપરાશ	6 Kg	6 Kg
એકમદીઠ મજૂર કલાકો	7	6
કલાક દીઠ મજૂરી	1 Rs.	2 Rs.
મજૂર કલાક દીઠ ચલિત ખર્ચ	1 Rs.	1.10 Rs.
એકમદીઠ સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	1.50 Rs.	1.70 Rs.

અથવા

એક કંપનીએ કાચામાલ ' બ ' ની પ્રમાણ કિંમત કિલો દીઠ 30 રૂ. નક્કી કરી છે. પરંતુ જ્યારે 200 કિલો માલ ખરીદવામાં આવ્યો ત્યારે કિલો દીઠ 32 રૂ. કિંમત ચૂકવવી પડી. આ માલમાંથી 150 કિલો માલ ઉત્પાદન માટે આપવામાં આવ્યો.

એકાકી પ્રથા મુજબ નીચેના સંજોગોમાં આમનોંધ લખો.

1. જ્યારે માલસામાનની ખરીદી કરીએ ત્યારે વિચલન નોંધ
2. જ્યારે ઉત્પાદન માટે માલસામાન આપીએ ત્યારે વિચલન નોંધ

બ. વિચલનો નોંધવાની દ્વિ - મુખી યોજના સમજાવો.

6

અથવા

આયોજન વિચલન અને કામગીરી વિચલનનો ખ્યાલ સમજાવો.

3. અ. એક કંપની પ્રમાણ જથ્થાને આધારે પોતાની કિંમત નીતિ નક્કી કરે છે કે જેથી તેને કરવેરા પહેલાં રોકાણ પર 30 % વળતર મળે. નીચેની માહિતી પરથી તેના ઉત્પાદનની વેચાણકિંમત નક્કી કરો.

8

ચલિત પડતર એકમ દીઠ	500 રૂ.
સ્થિર પડતર	24,00,000 રૂ.
રોકાણ	1,50,00,000 રૂ.
પ્રમાણ ઉત્પાદન જથ્થો 80,000 એકમ.	

અથવા

એક કંપનીનું અંદાજપત્ર નીચેની પરિસ્થિતિ રજૂ કરે છે.

ઉત્પાદન શક્તિ

	80 ટકા	100 ટકા	120 ટકા
સ્થિર ખર્ચ	રૂ. 40,000	રૂ. 40,000	રૂ. 72,000

ચલિત ખર્ચ — એકમ દીઠ

માલસામાન	રૂ. 20
મજૂરી	રૂ. 5
જિરોપરી	રૂ. 20
કુલ ખર્ચ	રૂ. 45

100 ટકા ઉત્પાદનશક્તિએ કુલ 40,000 પ્રમાણિત ક્લાકો જેટલું ઉત્પાદન થાય છે. જે દરેક એકમદીઠ 7 પ્રત્યક્ષ ક્લાક દર્શાવે છે.

ચલિત ખર્ચોના 50 % લેખે નફો ઉમેરવામાં આવે અને કોઈ મર્યાદિત પરિબળ ન હોય તો ઉત્પાદનની દરેક સપ્લાય એ કેટલી કિંમત રાખવી તેની ગણતરી કરો.

બ. કિંમતનિતી પર અસર કરતાં પરિબળો લખો.

6

અથવા

કુલ પડતર પર આધારીત કિંમતનિર્ધારણના કાયદા લખો.

4. અ. નીચે આપેલી માહિતી એક કંપનીના ઉત્પાદનને લગતી છે.

8

પ્રત્યક્ષ માલસામાન ખર્ચ યંત્ર દીઠ	રૂ. 1,20,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી ખર્ચ કલાક દીઠ	રૂ. 11
પ્રથમ યંત્ર બનાવવા માટે કામદાર કલાકો	1000
સ્થિરખર્ચ ગમે તે કદના ઓર્ડર માટે	રૂ. 50,000
અધ્યયન વક્ર	90 %

ઉપરની વિગતો પરથી 4 યંત્રો અને 8 યંત્રો બનાવતાં અપેક્ષિત સરેરાશ યંત્રદીઠ પડતર મળે.

અથવા

પડતર અંકુશ અને પડતર ઘટાડા વચ્ચેનો તફાવત લખો.

બ. અધ્યયન વક્રની ઉપયોગીતા લખો.

6

અથવા

પડતર ઘટાડાના કાયદા લખો.

5. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચા વિકલ્પની પસંદગી કરો.

14

1. પદ્ધતિ વસ્તુની કિંમત નીતિ ઘડવા માટે માહિતી પૂરી પાડે છે.

અ. પ્રમાણપડતર બ. સીમાંત પડતર ક. ઐતિહાસિક પડતર ડ. આપેલ બધી

2. પડતર પદ્ધતિમાં સીમાંત ખર્ચ અને સ્થિરખર્ચોનો સમાવેશ કરવામાં આવે છે.

અ. વૈકલ્પિક પડતર બ. સીધી પડતર ક. સમાવેશી પડતર ડ. ચલિત પડતર

3. વેચાણકિંમત વિચલનનું સૂત્ર નીચેનામાંથી કયું છે ?

અ. ખરેખર વેચેલ જથ્થો (ખરેખર કિંમત — પ્રમાણ કિંમત)

બ. પ્ર. કિંમત (ખરેખર વેચેલ જથ્થો — પ્રમાણ જથ્થો)

ક. ખરે. કિંમત (ખરે. વેચેલ જથ્થો - પ્રમાણ જથ્થો)

ડ. ઉપરમાંથી એક પણ નહિ.

4. અનુકુળ વિચલનો પ્રમાણનકામાં છે.

અ. બાદ થાય બ. ઉમેરાય ક. ગુણાકાર ડ. અસર રહિત

5. એટલે એવા કલાકો જે માટે મજૂરી ચૂકવવામાં આવી હોય પણ ઉત્પાદન થતું નથી.

અ. નિષ્ક્રિય સમય બ. ઉત્પાદકતા ક. વિચલન ડ. ઓવરટાઇમ

6. કામગીરી વિચલન = સુધારેલ પ્રમાણ - ખરેખર પરિણામ આ સૂત્ર

અ. સાચું બ. ખોટું ક. વિસંગત ડ. અયોગ્ય

7. નો સમાવેશ પડતર અંકુશમાં થાય છે.

અ. માલસામાન અંકુશ બ. ઓડીટ અંકુશ ક. વહીવટી અંકુશ ડ. બજાર અંકુશ

8. માં પૂર્વનિર્ધારિત પડતર હોય છે.

અ. પડતર અંકુશ બ. પડતર ઘટાડો ક. પડતર વિભાગગુણી ડ. મજૂરી પડતર

9. અલયનવકની અસર પર થાય છે.
 અ. પ્રત્યક્ષ મજૂરી બ. પ્રમાણ પડતરણ ક. ઐતિહાસિક પડતર ડ. ડૂબેલી પડતર
10. એટલે વધારાના કોઈ એક એકમના ઉત્પાદનને કારણે કુલ પડતરમાં થતો વધારો.
 અ. તકાવત પડતર બ. પ્રમાણ પડતર ક. રૂપાંતર પડતર ડ. મજૂરી પડતર
11. કિંમતમાં નવી વસ્તુની કિંમત ઓછી રાખવામાં આવે છે.
 અ. પ્રવેશલક્ષી કિંમત બ. માંગલક્ષી કિંમત ક. ભવિષ્યલક્ષી કિંમત ડ. પડતર કિંમત
12. કાચામાલને અર્ધ તૈયાર માલ કે તૈયાર માલમાં ફરવવાની પડતર એટલે
 અ. રૂપાંતર પડતર બ. પ્રમાણપડતર ક. અપ્રત્યક્ષ પડતર ડ. વિતરણ પડતર
13. બજેટ મુજબની પડતર અને ખરેખર પડતર વચ્ચેના તફાવતને કહે છે.
 અ. કિંમત વિચલન બ. કાર્યક્ષમતા વિચલન ક. જથ્થા વિચલન ડ. બજેટ વિચલન
14. પદ્ધતિમાં વિચલનો ટકાવારીમાં દર્શાવાય છે.
 અ. દ્વિમાસી યોજના બ. એકાંકી યોજના ક. આંશિક યોજના ડ. આરંભ યોજના

Seat No. _____

May – 2017
MCOMC208 (Semester – II)
Cost Accounting

Time: 3 hrs

Max Marks: 70

- Q.1** (A) The performance of three departments of Samrat Ltd. in the year 2016 was as under: **7**

Department	A	B	C
Sales	1,00,000	1,20,000	70,000
Marginal cost	80,000	90,000	65,000
Fix cost (Allocated)	5,000	80,000	9,000

Check the performance according to absorption costing and marginal costing on the assumption that fix cost is not saved if department C is closed. Advice the management that loss incurring department C is to be shut down or not?

OR

The production of one company in the first year was 70,000 units, in the second year 90,000 units and in third year 1,00,000 units.

Sales of that company were in the first year 60,000 units, second year 80,000 units and in the third year 90,000.

The closing stock of the company in the first year was 10,000, second year, 20,000 and in third year 30,000 units.

Sales price of the product is Rs.20 per unit.

Direct material cost per unit 5 Rs., Direct labour cost per unit Rs. 3, and variable factory cost per unit Rs. 2.

Fix administrative cost Rs. 1,50,000 and fixed factory cost Rs. 3,00,000 per annum.

Prepare income statement of the company based on marginal costing.

- Q.1** (B) Write advantages of marginal costing. **7**

OR

Write brief information of absorption costing.

- Q.2** (A) From the following information of the company calculate material variances, Labour variances and find out Budgeted profit and actual profit. **7**

	Standard	Actual
Sales in unit	60,000	55,000
Sales prize per unit	60 Rs	70 Rs
Material cost per Kg	5 Rs	7 Rs
Material usage	6 kg	6 kg

Labour Hours per unit	7	6
Labour cost per hour	1 Rs.	2 Rs.
Variable cost per labour hour	1 Rs.	1.10 Rs.
Fixed indirect cost per unit	1.50 Rs.	1.70 Rs.

OR

One company fixed the standard cost of raw material 'B' at Rs. 30 per Kg. But when material was actually purchased company need to pay Rs. 32 per Kg. Out of this material 150 kg material was supplied for production.

Write journal entries based on single plan method in the following situation.

1. Accounting of variance when material is purchased.
2. Accounting of variance when material is supplied for production.

(B) Explain the dual plan in the accounting for variance.

7

OR

Explain the concept of planning and Operating variance.

Q.3

(A) One company determines its pricing policy on the basis of standard quantity so that to earn on investment @30%. Determine sales price of product on the basis of the following information.

Variable cost per unit Rs. 500

Fixed cost Rs. 24,00,000

Investments Rs. 1,50,000,00

Standard production quantity 80,000 units.

OR

Budget of one company presents the following situation.

	Production capacity		
	80%	100%	120%
Fixed Cost (Rs.)	40000	40000	72000
Variable cost per unit;			
Raw material Rs.20			
Labour Rs.5			
Indirect cost Rs. 20			
Total : Rs.45			

At 100% production capacity the production is total 40000 labour hours, which shows 7 direct labour hours per unit. If profit is added at 50% of variable cost and there is no limiting factor. Calculate the price of a product at each level of production capacity.

(B) Write factors affecting pricing decision

OR

Write advantages of total cost pricing.

Q.4

(A) The following information is related with a product of a company.

7

Direct material cost per machine	Rs. 1,20,000
Direct labour cost per hour	Rs. 11
Labour hours for the 1 st machine	1000
Fixed cost for the order of any size	Rs. 50000
Learning curve	90%

Calculate expected average cost for machine for the production of 4 and 8 machines.

OR

Write difference between cost control and cost reduction.

(B) Write utility of learning curve.

7

OR

Write advantages of cost reduction.

Q.5

Select the correct answer from the given options:

14

(1) _____ method provides information for deciding product pricing.

- (A) Standard cost (B) Marginal costing
(C) Historical cost (D) Given all

(2) _____ costing methods include marginal cost and fixed cost.

- (A) Opportunity cost (B) Direct Costing
(C) absorption costing (D) Variable cost

(3) Which is the formula for sales price variance from the following?

- (A) Actual sales quantity (Actual price-standard price)
(B) Standard price (Actual sales quantity-standard sales quantity)
(C) Actual price (Actual sales quantity-Standard sales quantity)
(D) None of the above

(4) Favourable variances are _____ in standard profit.

- (A) Deducted (B) Added
(C) Multiplied (D) Neutral

(5) _____ means such hours for which labour charges are paid without any production.

- (A) Idle time (B) Productivity
(C) Variance (D) Overtime

(6) Formula for operational Variance = Revised standard – Actual results.

- (A) Correct (B) Wrong
(C) Not related (D) Inadequate

(7) _____ includes in cost control.

- (A) Material control (B) Audit control
(B) Administrative control (D) Market control

(8) _____ includes standard cost.

- (A) Cost control (B) Cost reduction
(C) Cost division (D) Labour cost

(9) Learning curve affected on _____.

- (A) Direct labour (B) Standard Cost
(C) Historical Cost (D) Sunk Cost

(10) _____ means addition in total cost due to production of additional one unit.

- (A) Differential Cost (B) Standard Cost
(C) Labour Cost (D) Conversion Cost

(11) In _____ price, the price of product is determined minimum.

- (A) Presentation (B) Demand oriented
(C) Future oriented (D) Cost

(12) The cost of conversion of raw material in semi finished or finished goods is _____.

- (A) Conversion Cost (B) Standard Cost
(C) Indirect Cost (D) Distribution Cost

(13) Difference between budgeted Cost and actual cost is called _____.

- (A) Price variance (B) Efficiency variance
(C) Quantity Variance (D) Budget variance

(14) In _____ method variances are shown in percentage.

- (A) Dual plan (B) Single plan
(C) Partial Plan (D) Starting plan